

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad
En de afdelingshoofden Jeugd en Onderwijs

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
60 miljoen euro voor
peuteropvang

ons kenmerk
ECSD/U201600841
Lbr. 16/054

datum

1 juli 2016

Samenvatting

Het kabinet stelt via een ingroeipad € 60 miljoen beschikbaar aan gemeenten voor het uitbreiden van het voorschoolse aanbod voor peuters waarvan de ouders geen kinderopvangtoeslagrecht hebben. Minister Asscher en de VNG onderschrijven het belang van voorschoolse voorzieningen voor peuters ter voorbereiding van de start op de basisschool. Voor de uitvoering van de aanpak hebben de minister en de VNG bestuursafspraken gemaakt.

Het budget wordt gefaseerd in zes jaar in de vorm van een decentralisatie-uitkering aan het gemeentefonds toegevoegd. In 2016 bedraagt de decentralisatie-uitkering € 10 miljoen, per jaar oplopend tot € 60 miljoen in 2021. Gemeenten zijn over deze toevoeging en de verdeling ervan geïnformeerd via de recente meicirculaire gemeentefonds.

In deze brief informeren we u over de afspraken en de verdere uitvoering daarvan.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
60 miljoen euro voor
peuteropvang

ons kenmerk
ECSD/U201600841
Lbr. 16/054

datum

1 juli 2016

Geacht college, gemeenteraad en afdelingshoofden,

In 2015 namen ca. 40.000 peuters geen deel aan een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf. Het kabinet onderschrijft, evenals de VNG, het belang van voorschoolse voorzieningen voor alle peuters voorafgaand aan de basisschool. Het kabinet stelt daarom € 60 miljoen structureel beschikbaar aan gemeenten om extra plaatsen te realiseren voor de peuteropvang. In deze brief informeren we u over de uitwerking van dit besluit.

Minister Asscher en de VNG hebben onlangs bestuursafspraken gemaakt over de inzet van Rijk en gemeenten. Rijk en gemeenten zetten zich gezamenlijk in voor toegankelijke voorschoolse voorzieningen en een groter bereik van peuters. De afspraken treft u als bijlage bij deze brief aan. De afspraken lichten wij als volgt toe:

Inhoud

Het einddoel is dat alle peuters naar een voorschoolse voorziening kunnen gaan. Gemeenten hebben al de wettelijke taak om voor peuters met een risico op een achterstand in het onderwijs een aanbod voorschoolse educatie te doen. Met deze nieuwe afspraak moeten gemeenten zich inspannen voor voldoende en financieel toegankelijk aanbod in een voorschoolse voorziening voor alle peuters waarvan de ouders géén recht hebben op kinderopvangtoeslag. De afspraken staan in het kader van de verdere harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzalen.

De VNG stimuleert gemeenten om een beleidsplan vast te stellen voor de inzet van de middelen en het vergroten van het aanbod voor alle peuters waarvan de ouder(s) géén recht heeft op een kinderopvangtoeslag. Gemeenten bepalen zelf op welke wijze het aanbod wordt ingericht, dus bijvoorbeeld via de kinderopvang, peuterspeelzalen of een integraal kindcentrum. In het beleidsplan regelen gemeenten ook de wijze waarop ouders gestimuleerd worden om hun peuter in te schrijven op een voorschoolse voorziening. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld de consultatiebureaus van de jeugdgezondheidszorg worden ingezet. Binnenkort kunt u via <http://www.waarstaatjegemeente.nl/> een CBS-overzicht vinden met de cijfers (2014) per gemeente van het aantal peuters met ouders zonder toeslagrecht.

Financiering

Het Rijk stelt € 60 miljoen beschikbaar via een decentralisatie-uitkering in het gemeentefonds. Gemeenten kunnen –zoals al mogelijk was zonder bestuursafspraken– zelf de hoogte van de ouderbijdrage bepalen. Dat verandert niet. Het budget wordt gefaseerd toegevoegd en loopt vanaf 2016 op met € 10 miljoen per jaar tot € 60 miljoen in 2021. In de recente meicirculaire gemeentefonds zijn gemeenten geïnformeerd over de verdeling van de middelen. De verdeling vindt voor de jaren 2016 en 2017 plaats via de maatstaf jongeren (65%), bijstandsontvangers (driejarig gemiddelde; 25%) en kernen (10%). Het streven is om vanaf 2018 over te gaan op een verdeelsleutel die zo goed mogelijk aansluit op het doel van de maatregel: het bereik van het aantal peuters waarvan de ouders geen recht hebben op een kinderopvangtoeslag.

Monitoring en evaluatie

Er komt een gezamenlijke monitor van Rijk en VNG die het bereik van peuters (met en zonder toeslagrecht) en het aanbod voor peuters gaat volgen. Ook wordt gekeken naar de inspanning van de gemeenten om ouders te stimuleren hun peuter voor een voorschoolse voorziening aan te melden. In 2016 vindt de nulmeting plaats, waarna elke twee jaar een tussenmeting plaats vindt. Op basis van een tussenevaluatie in 2019 bestaat de mogelijkheid van een bijstelling van de bestuursafspraken. In 2021 vindt de eindevaluatie plaats. Dan wordt getoetst of het gemeentelijk aanbod ertoe heeft geleid dat (nagenoeg) alle peuters naar een voorschoolse voorziening gaan. Als de doelstelling niet wordt gehaald kan dit leiden tot herbezinning van het instrument. Binnen enkele maanden wordt u nader geïnformeerd over de monitor.

Nog uit te werken

De VNG is nog in gesprek met het ministerie van SZW om te inventariseren of er een werkbare methode is zodat gemeenten kunnen vaststellen of ouders die hun peuter aanmelden al dan niet recht hebben op een kinderopvangtoeslag. Daarnaast werken of willen veel gemeenten gaan werken met lokale financiële harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzalen. Voor ouders bestaat dan geen verschil meer tussen de kosten van de peuterspeelzaal of de kinderopvang. Gemeenten hebben hiervoor nodig dat het inkomen van ouders vastgesteld kan worden. Ook hierover zijn we in gesprek met SZW. Totdat een oplossing is gevonden kunnen gemeenten de hoogte van de ouderbijdrage alleen (laten) vaststellen op basis van een inkomensverklaring van de ouders.

Tot slot

De VNG ziet de extra inzet van het kabinet als een eerste stap in de richting van het ontwikkelrecht voor alle peuters. We zullen ons ook bij een volgend kabinet blijven inzetten voor het verder regelen van een ontwikkelrecht voor alle peuters en het creëren van regelruimte voor gemeenten om het concept van integrale en inclusieve basisvoorzieningen voor alle kinderen van 0 – 12 jaar mogelijk te maken. Ook vanuit dat perspectief zullen we bij de Tweede Kamer blijven aandringen om de voorgestelde uitname uit het gemeentefonds van de decentralisatie-uitkering

kwaliteit peuterspeelzalen (2018) tegen te gaan. Dit voorstel maakt onderdeel uit van het conceptwetsvoorstel Harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop on the left and a horizontal line extending to the right.

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Bestuurlijke afspraken: een aanbod voor alle peuters

Het Rijk en de VNG onderschrijven dat goede voorschoolse voorzieningen bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen en aan een goede start voor kinderen op de basisschool. Binnen deze voorzieningen worden kinderen doelbewust, maar spelenderwijs, gestimuleerd in hun ontwikkeling. Het is belangrijk dat alle peuters de mogelijkheid hebben om naar een voorschoolse voorziening te gaan. De keuzevrijheid van ouders blijft hierin centraal staan. Het is echter onwenselijk dat sommige kinderen geen aanbod krijgen, terwijl ouders wel hun kind naar een voorschoolse voorziening willen brengen. Er wordt € 60 miljoen structureel ter beschikking gesteld met als doel dat alle peuters gebruik kunnen maken van een voorschoolse voorziening.

Bestuurlijke afspraken

Het Rijk en de VNG spreken het volgende af:

Eindbeeld: alle peuters kunnen naar een voorschoolse voorziening gaan

Goede kinderopvang draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen. Daarom vinden Rijk en gemeenten het belangrijk dat alle peuters naar een voorschoolse voorziening kunnen gaan. Vanuit de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijk en gemeenten, zetten wij samen in op toegankelijke voorschoolse voorzieningen en een groter bereik van peuters.

Achtergrond: harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang

Deze bestuurlijke afspraken worden gemaakt in het kader van de harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. Met de geplande harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang gaan dezelfde eisen gelden voor beide voorschoolse voorzieningen en worden peuterspeelzalen onder de definitie van kinderopvang gebracht. Hierdoor kunnen ouders kiezen voor een voorschoolse voorziening die het beste past bij de behoefte van het kind en ervoor zorgt dat ouders op een goede manier arbeid en zorg kunnen combineren. De kwaliteitseisen en de financiering worden gelijkgeschakeld per 1 januari 2018.

- Het Rijk financiert via de kinderopvangtoeslag de opvang van kinderen van *werkende* ouders (met recht op kinderopvangtoeslag) in *alle* voorschoolse voorzieningen.
- Het is aan gemeenten om een aanbod te doen aan peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag. VVE blijft de wettelijke verantwoordelijkheid van gemeenten.

Peuters die nu niet naar een voorschoolse voorziening gaan

In 2015 waren er in totaal circa 40.000 peuters die niet naar een voorschoolse voorziening gingen. Gemeenten committeren zich aan de ambitie om een financieel toegankelijk aanbod te doen aan peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag die nu nog niet naar een voorschoolse voorziening gaan. Het doel is dat op termijn alle peuters naar een voorschoolse voorziening gaan. De VNG stimuleert gemeenten om een beleidsplan hiervoor op te stellen en actief beleid hierop te voeren. Het Rijk stelt voor de financiering hiervan structureel € 60 miljoen beschikbaar.

Gemeenten spannen zich in voor een optimaal bereik van alle peuters door ouders te stimuleren hun peuter in te schrijven voor een voorschoolse voorziening, bijvoorbeeld via consultatiebureaus.

Financiële middelen

Het Rijk stelt structureel € 60 miljoen beschikbaar via een decentralisatie-uitkering aan gemeenten. De decentralisatie-uitkering geeft gemeenten de vrijheid voor maatwerk dat past bij de lokale situatie. Vanaf 2016 neemt het hiervoor beschikbare budget jaarlijks met € 10 miljoen toe tot aan € 60 miljoen in 2021. Dit bedrag zal stapsgewijs vanaf 2016 aan het gemeentefonds worden toegevoegd. De verdeelsleutel doet zoveel mogelijk recht aan het doel van deze middelen. Daarbij wordt ook gekeken naar de problematiek in grote en kleine gemeenten.

Monitor en evaluatie

Gezamenlijk zetten het Rijk en de VNG een monitor op om de ontwikkeling te volgen van het aantal peuters dat naar een voorschoolse voorziening gaat. Ook wordt gekeken naar de inspanning van gemeenten om een aanbod te doen ouders te stimuleren hun peuter aan te melden bij een voorschoolse voorziening. De monitor begint met een nulmeting in 2016 en zal daarna eens in de twee jaar worden uitgevoerd. Deze monitor vormt de basis voor de evaluatie en tussenevaluatie.

Onderdeel van deze bestuurlijke afspraken is een evaluatie en een tussenevaluatie door het Rijk.

- De tussenevaluatie vindt plaats begin 2019. Via een toets wordt gekeken of gemeenten actief een aanbod bieden voor peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag en naar de tussenresultaten van het bereik van het aantal peuters. Het gemeentelijk aanbod moet adequaat en financieel toegankelijk zijn, zodat meer peuters gebruik zijn gaan maken van een voorschoolse voorziening. De tussenresultaten worden getoetst aan de bestuursafspraken. Het Rijk en de VNG zullen aan de hand van de tussenresultaten met elkaar in overleg treden en voor zover nodig de bestuurlijke afspraken bijstellen.
- De evaluatie kan snel plaatsvinden, omdat de middelen zich specifiek richten op een beperkte leeftijdsgroep (2,5 - 4 jaar). Daarom zullen de afspraken geëvalueerd worden in 2021. Dan zal getoetst worden of het gemeentelijk aanbod ertoe heeft geleid dat (nagenoeg) alle peuters naar een voorschoolse voorziening gaan. Als blijkt dat de doelstelling niet gehaald wordt, kan dit leiden tot herbezinning van het instrument.

Ondertekening

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

De voorzitter directieraad van de
Vereniging van Nederlandse
Gemeenten,

L.F. Asscher

J. Kriens